

MALAX KOMMUNS

Kommunstrategi
2022 – 2025

Malax ligger rätt

Att Malax ligger rätt har Malaxborna vetat i alla tider. Men vet andra?

Malax kommunstrategi 2022-25 tar fasta på tillväxt. Vi skapar livskraft genom ökat invånarantal, genom att få nya invånare och ta väl hand om dem vi har.

Många drömmer om att få bo granne med havet och skogen. Att ta del av pulsen på landsbygden med idrott, kultur och näringsliv. Med energihuvudstaden Vasa inom 15 minuters pendlingsavstånd. Det låter som en dröm, eller hur? I Malax är drömmen här för att stanna.

Vi erbjuder en servicenivå som är modern, välfungerande och lättillgänglig i en omgivning som andas hållbarhet, upplevelser och en vacker vardag. Vi fortsätter satsa på livskvalitet.

Vi ger invånare – såväl vuxna som barn - möjlighet att delta och påverka på sitt modersmål. Vi bygger kommunen hållbart tillsammans. Nöjda invånare är bästa ambassadörer.

Det är dags att låta världen veta varför Malax ligger rätt!

Välkommen med!

BARNVÄNLIGHET

HÅLLBARHET

LIVSKRAFT

Vision

**Malax är en livskraftig, barnvänlig
och hållbar kommun**

Malax kommun skapar förutsättningar för
människor, företag och föreningar att verka och
leva gott i Malax.

Styrkor, svagheter, möjligheter och hot

STYRKOR	SVAGHETER
<ul style="list-style-type: none"> • Skärgården för boende, fritid och rekreation • Öppen kultur och välkomnande lokalsamhälle med stark talkoanda • Företagsamhet som ger dynamik • Aktivt föreningsliv • Flexibilitet i organisationen • Tillgång till industri- och bostadstomter • Goda fritidsmöjligheter, idrottsområdet Pixne • Tvåspråkig kommun	<ul style="list-style-type: none"> • Brist på hyresbostäder i Ytter- och Övermalax • Hyresbeståndet i behov av modernisering och uppgradering • Ekonomin sårbar • Kommunens organisation känslig för ekonomiska risker och rekryteringssvårigheter • Ökat behov av expertkunskap är svårare att möta i en liten organisation
MÖJLIGHETER	HOT
<ul style="list-style-type: none"> • Genom digitalisering förbättra och effektivera processer • Befrämja en innovativ kultur i hela lokalsamhället • Tät dialog och låg tröskel för kontakter med invånare, förtroendevalda och personal ger förankring • Aktiv näringslivspolitik ökar skatteunderlaget • Förnybar energi produceras i kommunen • Nya bostadsområden ger möjlighet till ökad inflyttning • Förändringar tvingar fram nya arbetssätt och kan skapa möjlighet för nya branscher och utveckling • Flyktingar och ökad arbetskraftsinvandring • Klimatomställningen skapar arbete, energiklustret i Vasaregionen • I samarbete med föreningslivet hitta verksamhetssätt som tilltalar unga	<ul style="list-style-type: none"> • Ökande skuldbörda och höjda räntor tränger ut finansiering av servicen • Strukturomvandlingen skapar ekonomiska utmaningar för kommunen, riskerar minska antalet arbetsplatser och närservice • Konkurrens om kompetent arbetskraft försvårar personalförsörjningen • Klimatförändringen • Krig i Europa ger utmaningar även lokalt, flyktingströmmar, finansiell osäkerhet och höjda priser, brist på arbetskraft, försvårad handel • Pandemier ger upphov till arbetskraftsbrist, kräver ekonomiska och personalresurser • Få eldsjälare i föreningarna

Megatrender

Megatrender är långvariga, omfattande företeelser som förändras långsamt, ofta kopplade till varandra och som inte ändras på ett ögonblick. Globala trender påverkar även lokalt. Megatrender som vi tar fasta på är:

- förändringar i befolkningsstrukturen
- digitaliseringen och AI
- personalbrist
- hybridjobb och distansarbete
- hållbarhetskrisen/klimatförändringen
- utmaningar i familjers välmående, polarisering i välbefinnandet och hälsan, koncentrationsförmågan och det kreativa tänkandet minskar
- internationaliseringen t.ex. flerspråkighet och ökad migration i världen, ökad invandring till Finland
- urbanisering.

Malax invånarantal ökar

Malax kommuns invånarantal har sedan 2011 minskat med nästan 3 %, från omkring 5 600 till omkring 5 450. Ett trendbrott skedde 2021, då invånarantalet första gången på 10 år ökade med 35 personer. För att skapa grund för företagens tillväxt och sysselsättningsbehov, upprätthålla kommunens servicenivå och lägga grunden för kommunens livskraft krävs ett fortsatt växande invånarantal. Yttermalax växer mest, men även i Övermalax ses en ökning av invånare. Bergö hålls för tillfället stabilt, medan en minskning av invånare sker i övriga byar. Försörjningskvoten ökar och antalet barn som föds minskar. Kommunen lägger vikt vid tvåspråkigheten och kommunikation sker på minst svenska och finska, men även på andra språk bl.a. engelska finns ett behov av utökad kommunikation och marknadsföring. En positiv nettoinflyttning är A och O för att främja livskraften i Malax.

Åtgärder:

1. Öka hyresbostadsbeståndet i kommunen genom att kommunens hyresbostadsbolag ges förutsättningar att verka effektivt. Genom att sammanslå bostadsbolagen ges en starkare ekonomisk grund att investera i nya hyresbostäder.
2. Bostadsbeståndet behöver anpassas och förnyas för att möta efterfrågan på moderna bostäder till rimliga priser. Ett bostadspolitiskt program för Malax uppgörs.
3. Fortsatta satsningar inom planläggning: revidera detaljplan för Brinken industriområde, fortsatt planering för nya bostadsområden i kommunen och utveckling av Yttermalax centrumområde, för att främja boende och affärsverksamhet i centrum och skapa naturliga samlingsplatser i form av t.ex. torg. Revideringen av Pixne idrottsområdes detaljplan färdigställs. Fortsatt utveckling av befintliga bostadsområden.
4. Stärka kommunikationsinsatserna för att synliggöra det som finns i och det goda livet.
5. Skärgården och världsarvet Kvarkens skärgård lyfts som en viktig del i att skapa unika boende- och rekreationsmiljöer.

Malax har nöjda, välmående invånare

Livskraftsindexet visar att Malax livskraft bedöms god med beaktande av bl.a. förändringar i bl.a. befolkning, antal arbetsplatser och utbildningsgrad. THL:s TEAviisari visar riktningen för det hälsofrämjande arbetet i kommunen. Enligt resultatet för Malax kommun 2021 ligger vi bra till gällande bl.a. Grundläggande utbildning och gymnasieutbildning, medan vi har utrymme för förbättringar gällande bl.a. ledning, motion och idrott där det som främst behöver stärkas är uppföljnings- och behovsanalyser, vilket vi tar fasta på här i bl.a. punkt 5 och i åtgärderna för barnvänlighet.

Åtgärder:

1. Stärka serviceproduktionens förutsättningar genom att tillhandahålla ändamålsenliga utrymmen för svensk- och finskspråkig småbarnspedagogik och utbildning.
2. Biblioteksväsendets utrymmen och servicestruktur utreds och planeringen inleds för att främja ett livskraftigt biblioteksväsende i kommunen. Lokala distansarbetskontor kan ev. kombineras med biblioteksfunktioner.
3. Fritids- och kultursektorn, innefattande fria bildningen och bibliotek, utvecklas och kulturprogrammet förverkligas ([länk till kulturprogrammet](#)).
4. Koordineringen av hälsofrämjande arbetet struktureras och effektivteras i nära samarbete med nämnder och direktions, för att koordineringen mellan välfärdsområde, kommun, andra myndigheter och föreningar ska ske smidigt och stärka kommunens helhetsöverblick.
5. Främjar utbyggnaden av cykelvägar för att skapa trygga skolvägar och möjligheter för motion.

LIVSKRAFT

Hög sysselsättningsgrad och tillgång till kunnig arbetskraft

Malax har under en längre tid haft ett gott sysselsättningsläge och har just nu en arbetslöshetsgrad på c. 3 %. Målsättningen är att även i framtiden kunna erbjuda tjänster som i ett tidigare skede fångar upp arbetslösa och förebygger långtidsarbetslöshet. Samtidigt är arbetskraftsbristen ett faktum i Österbotten och en av de största utmaningarna för arbetsgivare. Samarbetet med näringslivet är därför centralt för att möta arbetsgivares behov av kunnig och tillräcklig arbetskraft, främja sysselsättningen av arbetslösa och främja tillräcklig tillgång till arbetskraft

Malax har sakkunniga, välmående och engagerade medarbetare som arbetar för kommunens bästa och som trivs. Som arbetsgivare värnar vi om att skapa en arbetsmiljö baserad på respekt, delaktighet, tydlig kommunikation och ansvar.

Åtgärder:

1. Kommunen deltar aktivt i den nationella reformen av TE-tjänsterna samt i utformandet av sysselsättningsservicen från år 2024.
2. Ett ökat samarbete med kommunens näringsliv.
3. Ett tätt samarbete med Österbottens välfärdsområde för att trygga en fungerande servicekedja.
4. I samarbete med regionala aktörer främja tillgången på kunnig arbetskraft, bl.a. genom ökad arbetskraftsinvandring och flyktingmottagning.
5. Stärka kommunen som attraktiv arbetsgivare genom flexibla arbetsarrangemang, goda möjligheter till fortbildning och konkurrenskraftiga löner.

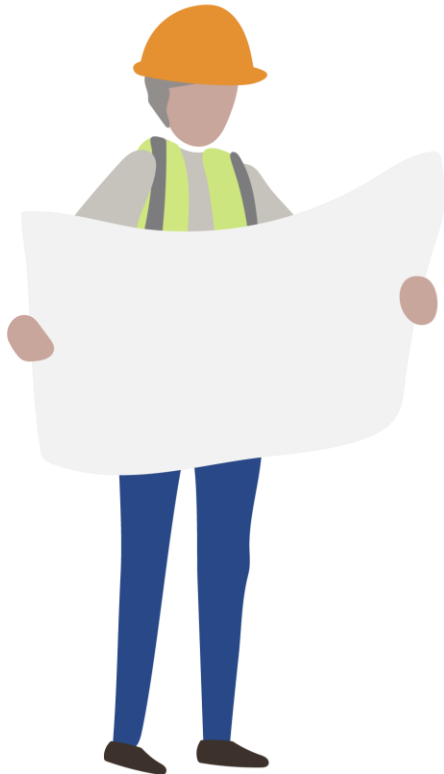

Malax ekonomi stärks

Malax kommun har en måttlig buffert i form av ett ackumulerat överskott på 5,7 miljoner euro eller drygt 1 000 euro per invånare men en stor skuldbörda på 29,3 miljoner euro eller drygt 5 300 euro per invånare per 31.12.2021 (jämför med ca 3 500 euro per invånare för hela fastlandet år 2020). Den ekonomiska bufferten stärks de år kommunen uppvisar ett överskott och skulden kan avkortas de år som kommunens årsbidrag är större än nettoinvesteringarna. Detta innebär att kommunen behöver sträva efter starkare resultat eller en klart lägre nivå på investeringarna än i dagsläget.

Åtgärder:

1. Bolagisera stödtjänster till välfärdsområdet.
2. Effektivera och stärk fjärrvärmeverkets verksamhet genom tydlig ledningsstruktur.
3. Fokusera på valda prioriteringar.
4. Effektivera verksamheten genom fortsatt digitalisering.
5. Prioritera lönsamma investeringar.
6. Öka extern projektfinansiering och samarbete över kommungränser.
7. Sträva efter en kostnadsnivå under landskapets genomsnitt.
8. Främja företagsetableringar genom ökat samarbete med företag och Vasaregionens utvecklingsbolag VASEK.

Effektiv, högklassig och jämlik förvaltning tryggas

Malax kommun är en förhållandevis liten kommun vilket medför utmaningar då det gäller att ha tillräckliga resurser och tillräckligt med specialistkunskap i organisationen för att hantera de ständigt pågående reformerna och den digitala utvecklingen, samtidigt som vi ska trygga en effektiv, högklassig och jämlik förvaltning. Via olika reformer och lagstiftning sätts mer och mer fokus på digitala tjänster och lösningar. Det är därför viktigt att fokusera resurserna till kärnfunktioner och valda prioriteringar samt satsa på kontinuerlig fortbildning och utveckling av digitala lösningar och effektiva system inom våra verksamheter.

Åtgärder:

1. Granska och uppdatera kommunens avtalshantering.
2. Arkivfunktionerna ses över och elektronisk arkivering inkluderas i den elektroniska dokumenthanteringen för att uppfylla arkivverkets rekommendationer.
3. Granska skötseln av enskilda vägar för att garantera jämlik och effektiv hantering.
4. Granska förvaltningarnas uppgiftshelheter för att möta de behov som uppstår via ny lagstiftning och som nya strategiska målsättningar medför.
5. Stärkt evidensbaserat beslutsfattande genom bl.a. fler data-, behovs- och uppföljningsanalyser.
6. Ökat fokus på kontinuerlig intern och extern utbildning för såväl anställda som förtroendevalda för att stärka kommunens förvaltning och på så vis främja även datasäkerhet och digital mognad.
7. Intressebevakningen stärks för att möjliggöra en aktivare dialog med olika samarbetsparter inom förenings- och näringsliv och kommunens roll som samarbetspart förtydligas.

Malax erhåller utmärkelsen barnvänlig kommun

Kommunen deltar i Unicefs program för barnvänlig kommun från år 2020. Ett av huvudsyftena är att tillgodose barnets rättigheter och göra barnens röst hörda. Inom ramen för barnvänlig kommun tar Malax kommun fram nya verktyg för att höra barn och unga. Åtgärderna nedan är de målsättningar som finns i verksamhetsplan för barnvänlig kommun för åren 2022–23.

Åtgärder:

1. Kommunstrategin har en tydlig målsättning om att barnets rättigheter och barnvänlighet ska förverkligas.
2. Kommunens tjänsteinnehavare, arbetstagare, förtroendevalda och centrala intressenter har fått introduktion i barnets rättigheter. Barnets rättigheter är en del av kommunens introduktionsprogram.
3. Forsknings-, empirisk- och myndighetsdata som gäller barn specificeras i kommunen så att man i stället för medelvärdet kan analysera situationen för olika grupper av barn. Data från olika verksamheter är lättillgänglig och sammanställd, för att ge det strategiska beslutsfattandet underlag för beslut där barn och unga kan beaktas.
4. Kommunen säkerställer att varje barn (också t.ex. barn från mindre bemedlade familjer samt barn med handikapp) har möjlighet till hobbyer och meningsfull fritid.
5. Kommunen har strukturer som ger möjlighet för barn och unga i olika åldersstadier att framföra sina åsikter (inte endast via ungdomsfullmäktige och andra organ). Åsikterna beaktas vid planeringen och utvecklingen av tjänsterna.

Detaljerade åtgärder finns i verksamhetsplan för barnvänlig kommun 2022-23.

BARNVÄNLIGHET

Invånare och servicetagares möjlighet till delaktighet stärks

Under temat barnvänlighet lyfter vi i denna strategi såväl vuxna som barns möjligheter att delta och påverka.

I kommunens verksamhet ska alla invånare ges möjlighet att påverka beslutsfattandet och utformandet av tjänster. Genom att stärka invånarnas, såväl barn som vuxnas, möjligheter att delta och påverka stärker vi välmående och trivseln i kommunen och skapar en grogrund för en kommun, där invånarna är delaktiga och servicen motsvarar invånarnas behov och förväntningar. Kommunikationen sker på svenska och finska och vid behov även på andra språk.

Åtgärder:

1. Stärka kommunikationsinsatserna för att ge kunskap om kommunens verksamhet och möjligheter att delta och påverka. Detta beaktas vid uppbyggnad av nya hemsidor för kommunen.
2. Tillgänglighet är i fokus i såväl planeringen av fysisk miljö som i uppbyggandet av olika informationsflöden, webbsidor och produktion av myndighetstexter.
3. Utveckla samarbetet och främja kontakter mellan generationer (flergenerationsverksamhet).

HÅLLBARHET

Malax kommun är klimatneutralt 2030

Kommunfullmäktige har 2021 godkänt kommunens strategi för hållbar utveckling 2021-25. Strategin tar fasta på mål och åtgärder för att främja social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.

Åtgärder:

1. Växthusgasutsläppen minskar med 10 % från 2021 till 2025.
2. Malax kommun bygger i trä som ett strategiskt val.
3. Malax är klimatneutralt 2030.

Detaljerade åtgärder finns i [strategin för hållbar utveckling](#).

Uppföljning

Nyckeltal	2021	Målnivå 2025	Uppföljning 2023	Uppföljning 2024	Uppföljning 2025
Invånarantal	5 486	5 550			
Netto utflyttade/inflyttade Netto födda/döda	+36/år (prel.) -11/år (prel.)	+ 45/år 0			
Tillgången till hyresbostäder stärks	231	241			
Hyresgraden, hela kommunen	90 %	94 %			
Antal bostadstomter som säljs per år	5	10			
Antalet beviljade bygglov	106	120			
Antal industri- och affärstomter som säljs per år	1	>1/år			
Skuldbörda	29,3 milj.	<27 milj.			
Årsbidrag	2,4 milj.	>4 milj.			
Arbetslöshetsprocent	3,3 % (dec. 2021)	3,0 %			
TEAvisare (värde för alla sektorer)	54	68			
Sjukfrånvaro i Malax kommun	17,7	10			

Uppföljning

Nyckeltal	2021	Målnivå 2025	Uppföljning 2023	Uppföljning 2024	Uppföljning 2025
Antal under beredning varande ärenden som ungdomsfullmäktige hörts i	3	5/år			
Barn och unga har getts möjlighet (i bredare bemärkelse än via ungdomsfullmäktige) att påverka planeringen av det offentliga rummet vid pågående planeringsprocesser	1 planering: Gymnasiet i Petalax	1-3 planeringar/år			
Valdeltagande	Kommunalvalet 66,3 %	>65 %	Riksdagsvalet	Presidentval	Välfärdsområdes val, kommunalval
TEAvisari, värde för grundläggande utbildning	67	70			
TEAvisari, värde för gymnasieutbildning	73	75			

HÅLLBARHET

Uppföljning

Nyckeltal	2021	Målnivå 2025	Uppföljning 2023	Uppföljning 2024	Uppföljning 2025
Utsläpp av växthusgaser	61,7 (2019) ktCO ₂ e/år	55,5 ktCO ₂ e/år			
Medelförbrukning av el + uppvärmning i fastigheter/m ²	248 kWh/m ²	210 kWh/m ²			
Öka antalet besök på återvinningsstation i Malax (källa: Stormossen)	1,39 besök/invånare/år	2,0 besök/invånare/år			
Materialåtervinningsgraden (Källa: Stormossen)	31,31 %	50 %			

Bakgrundsmaterial

Kommunallagen § 37

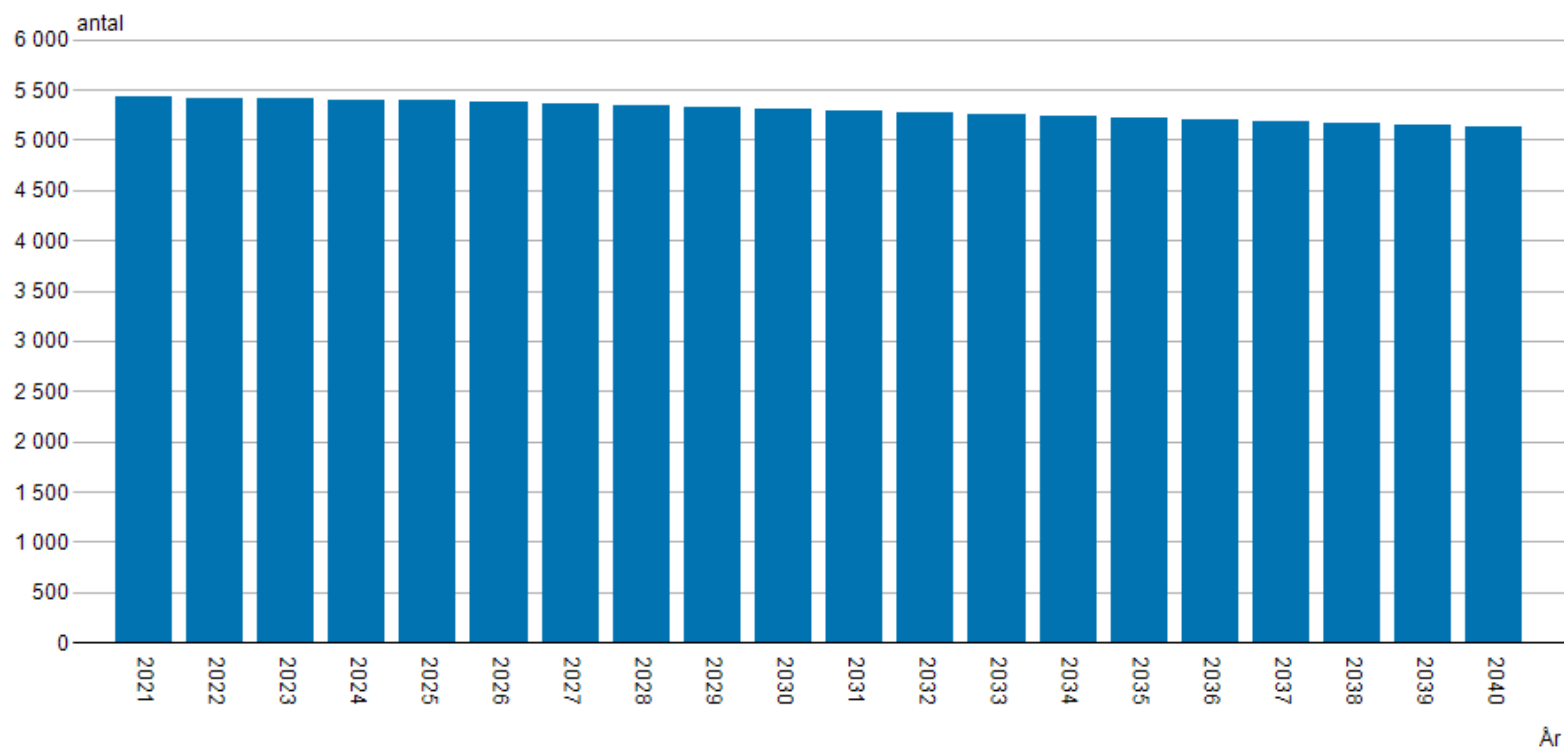
Kommunen ska ha en kommunstrategi, i vilken fullmäktige beslutar om de långsiktiga målen för kommunens verksamhet och ekonomi.

I kommunstrategin ska hänsyn tas till

- 1) främjandet av kommuninvånarnas välfärd,
- 2) ordnandet och produktionen av tjänster,
- 3) de mål för tjänsterna som sätts upp i lagar som gäller kommunernas uppgifter,
- 4) ägarpolitiken,
- 5) personalpolitiken,
- 6) kommuninvånarnas möjligheter att delta och påverka,
- 7) utvecklandet av livsmiljöns och områdets livskraft.

Befolkningsantal

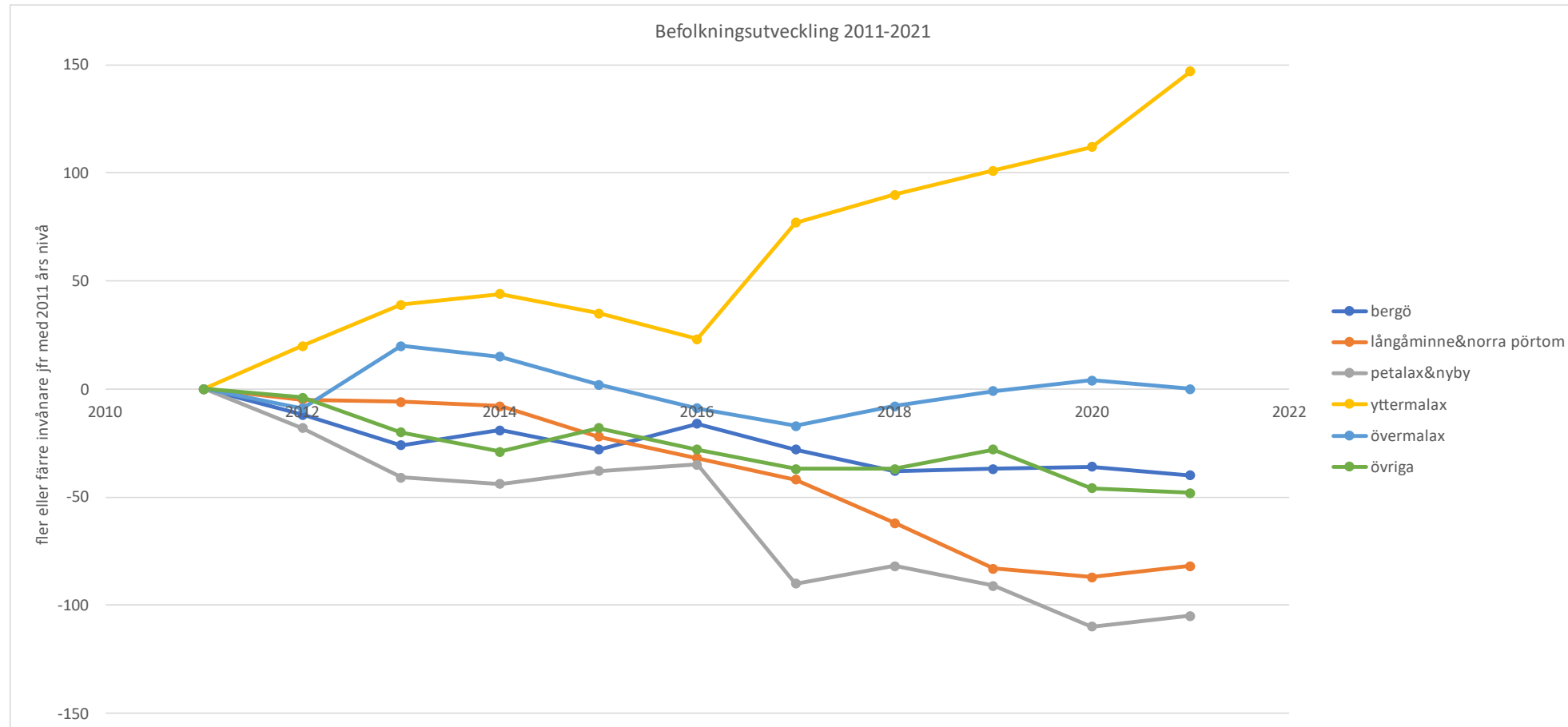
Befolkningsprognos 2021: Befolkning 31.12. efter År. Malax, Totalt, Totalt, Befolkning 31.12.
(prognos 2021).

Källa: Befolkningsprognos, Statistikcentralen

Befolkningsutveckling byavis 2011-2021

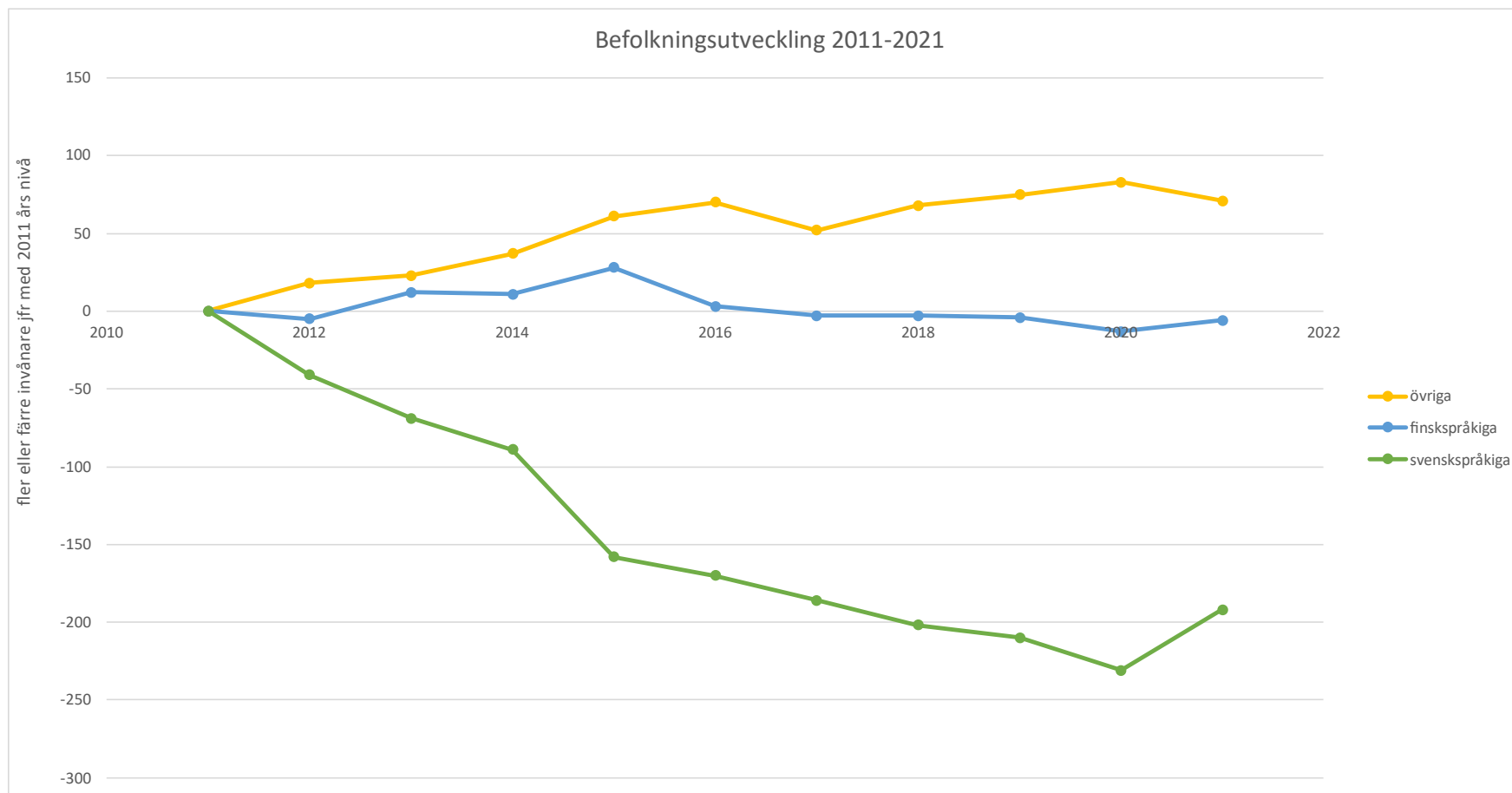
Källa: kommunens bokslut, befolkningsregistercentralen)

Befolkningsutveckling				
Byavis	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
Bergö	456	460	459	458
Långåminne	248	244	243	258
Norra Pörtom*	155	154	159	165
Nyby	209	214	218	217
Petalax	791	781	796	806
Yttermalax	1 980	1 945	1 934	1 923
Övermalax	1 613	1 617	1 612	1 605
Övriga	33	36	54	45
Sammanlagt	5 486	5 451	5 475	5 477
Förändring	+35	-24	-2	-0

*Fastigheter längs Granholmsvägen i Svarvar har fastighetsbeteckning Övermalax.

Befolkningsutvecklingen enligt språk 2011-21

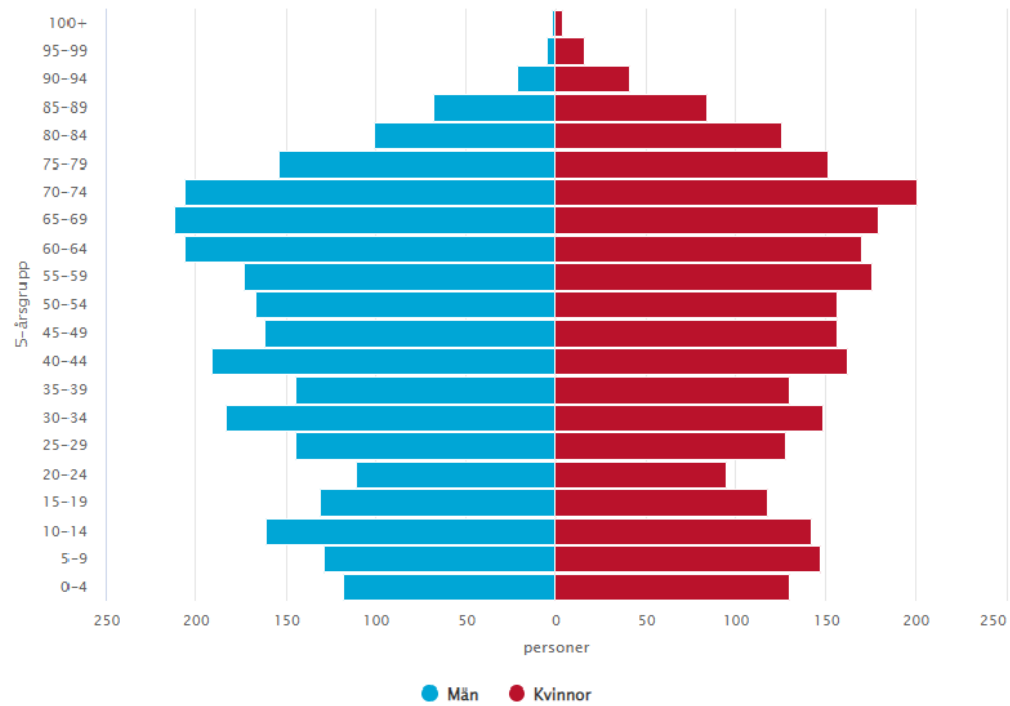

Malax befolkningsstruktur

Källa: Kommunförbundet, baserat på statistikcentralens uppgifter

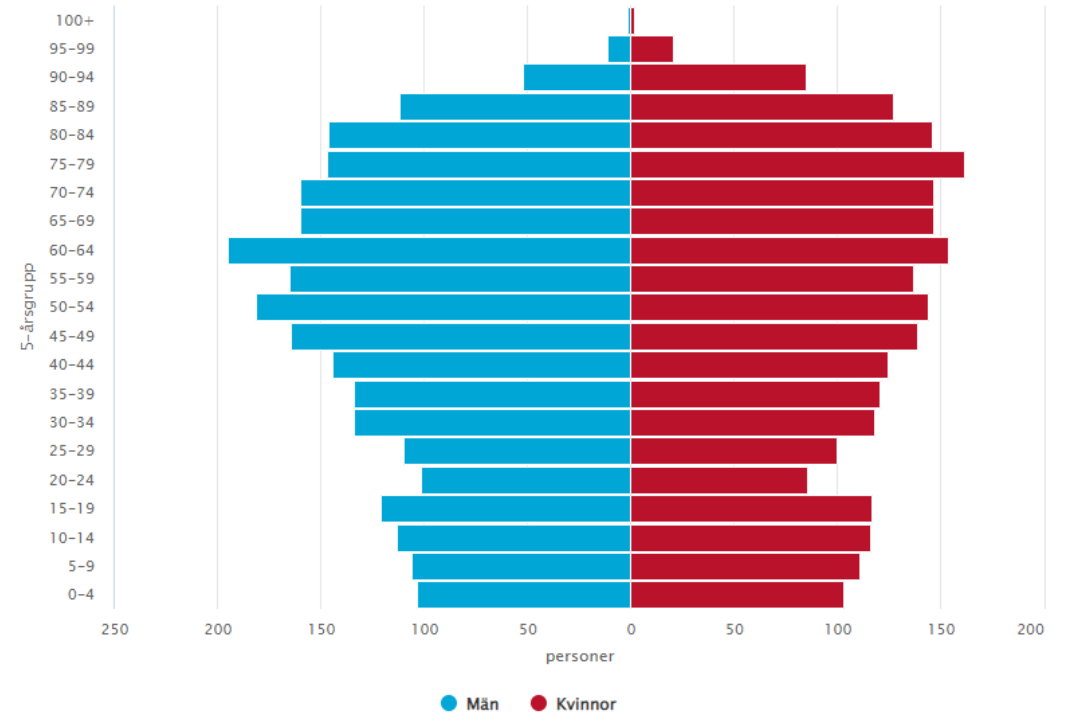
Malax 2020 Uppdatera

Åldersstruktur Malax 2020

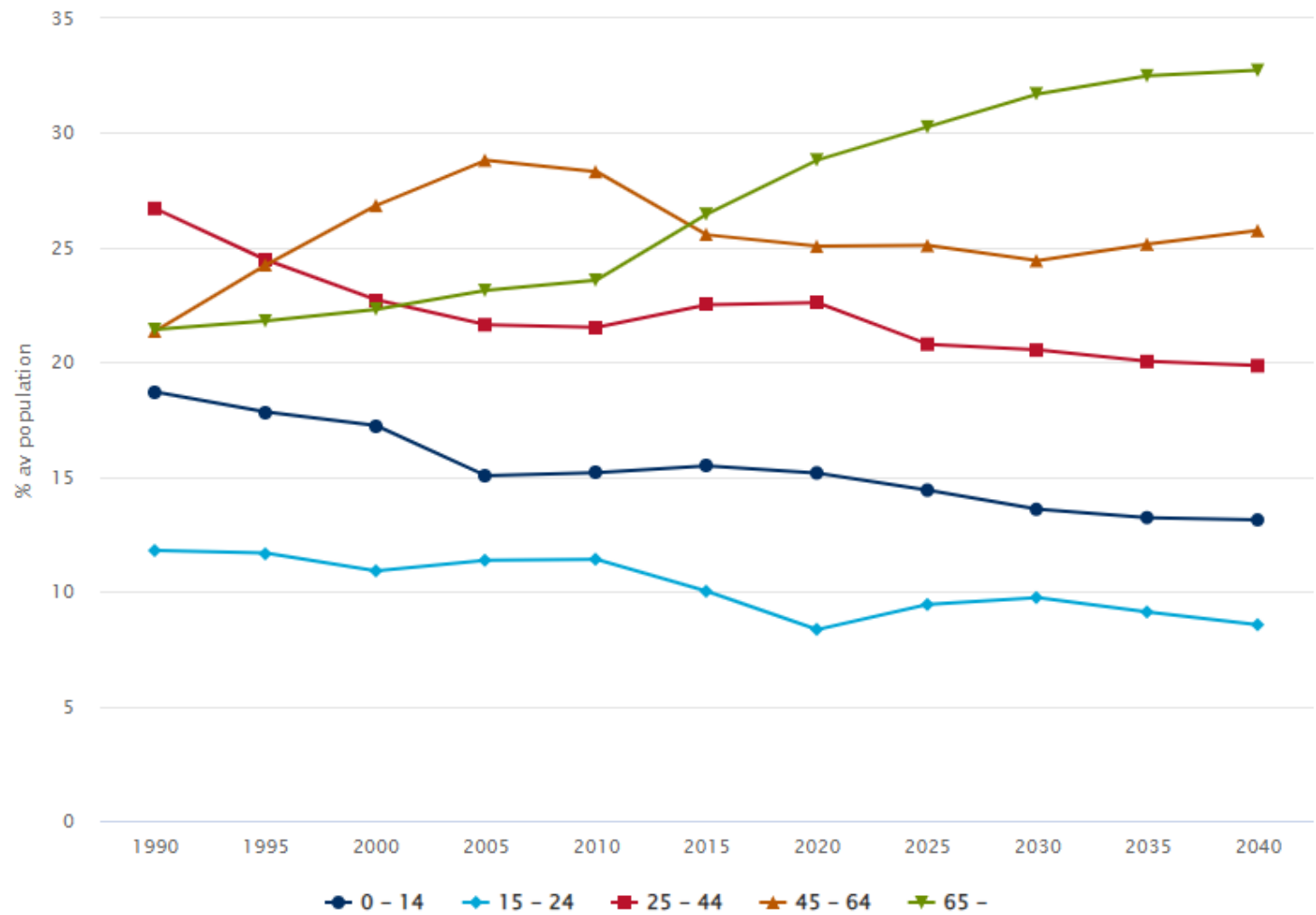
Malax 2040 Uppdatera

Åldersstruktur (prognos) Malax 2040

Malax

Befolkningens åldersstruktur, utfall och prognos Malax 1990-2040

Kommunförbundet

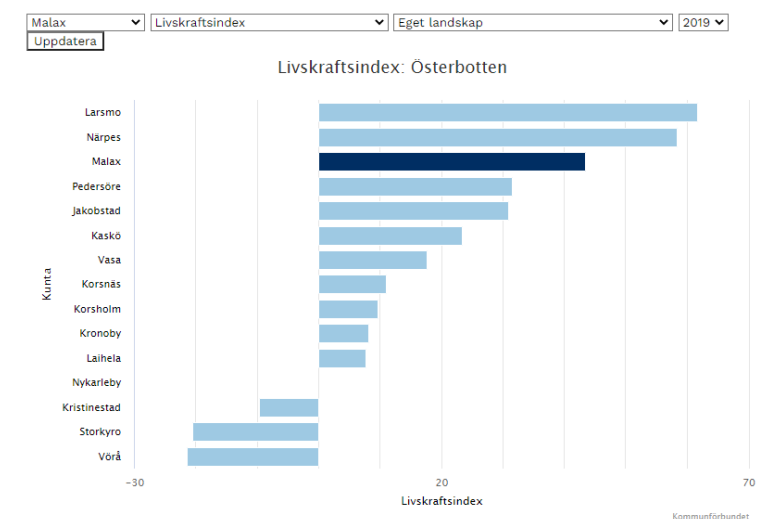
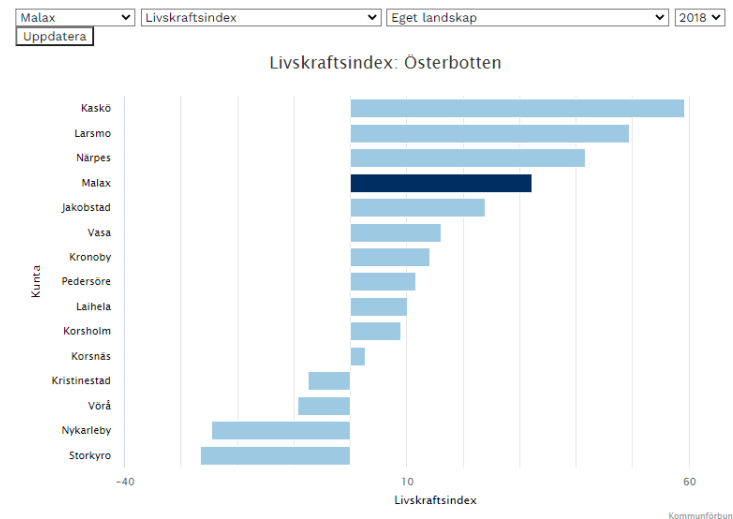
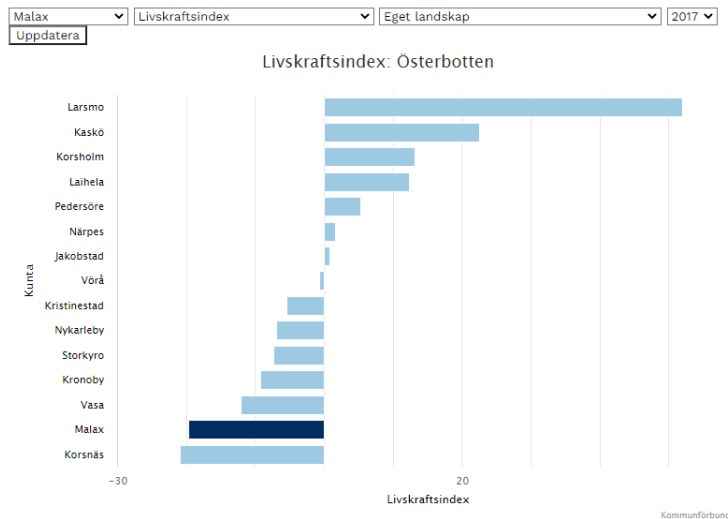
Källa: Kommunförbundet

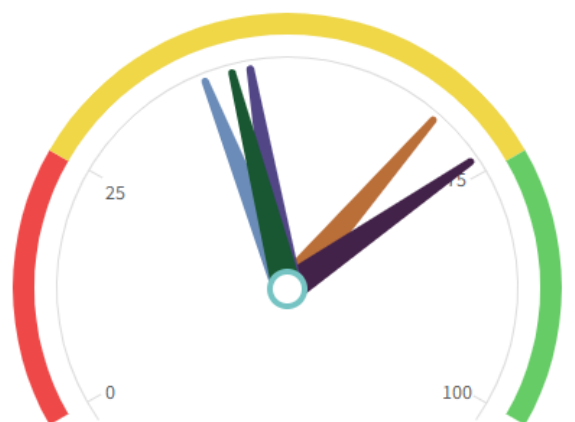
Livskraftsindex

Livskraftsindikatorn säger åt vilket håll kommunen är på väg. Du kan undersöka en enskild kommuns livskraft jämfört med grannkommunerna eller andra kommungrupper. Livskraften har bedömts bland annat enligt förändringar i befolkningen, arbetsplatserna och utbildningsgraden. Ett positivt värde visar att kommunen utvecklas i en god riktning medan ett negativt värde betyder det motsatta.

Källa: Kommunförbundet

Alla sektorer : Malax 2021

■ Dåligt resultat
 ■ Kan förbättras
 ■ Bra resultat

- Kommunledning
- Grundläggande utbildning
- Gymnasieutbildning
- Yrkesutbildning
- Motion och idrott
- Primärvård
- Kultur

Materialet uppdaterat 20.01.2022

Poäng	Malax	Korsnäs	Vörå	Korsholm	Kristinestad	Larsmo	Hela landet
Alla sektorer	54	51	47	58	53	50	68
Kommunledning	41	33	43	70	19	63	78
Grundläggande utbildning	67	82	64	67	72	61	66
Gymnasieutbildning	73	..	..	..	62	..	66
Yrkesutbildning	..	..	..	..	..	..	63
Motion och idrott	46	44	29	49	71	36	72
Primärvård	44	44	37	37	44	57	65
Kultur	..	51	30	50	..	31	66

Jämför områden

Malax

Hela landet

Korsnäs ✕

Vörå ✕

Korsholm ✕

Kristinestad ✕

Larsmo ✕

+ Lägg till områden

Jämför år

Utsläpp av växthusgaser i Malax

Källa: <https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/>

	Kokonaispäästöt 2005 (kt CO ₂ e)	Kokonaispäästöt 2019 (kt CO ₂ e)	Päästömuutos (%)	Päästöt per asukas 2005 (t CO ₂ e)	Päästöt per asukas 2019 (t CO ₂ e)	Päästömuutos per asukas (%)
Kulutussähkö	5,6	4,4	-21,8	1,0	0,8	-20,8
Sähkölämmitys	3,3	2,5	-25,4	0,6	0,5	-24,5
Kaukolämpö	0,2	0,5	262,9	0,0	0,1	267,4
Öjyllämmitys	9,2	4,7	-49,0	1,7	0,9	-48,4
Muu lämmitys	12,0	8,2	-31,9	2,2	1,5	-31,0
Teollisuus	0,6	0,0	-100,0	0,1	0,0	-100,0
Työkoneet	5,1	4,4	-13,2	0,9	0,8	-12,1
Tieliikenne	14,4	13,8	-4,7	2,6	2,5	-3,5
Raideliikenne	0,0	0,0		0,0	0,0	
Vesiliikenne	6,7	4,3	-35,8	1,2	0,8	-35,0
Maatalous	17,8	15,7	-11,6	3,2	2,9	-10,5
Jätteiden käsittely	2,4	1,2	-50,1	0,4	0,2	-49,5
F-kaasut	1,7	1,9	12,5	0,3	0,4	13,9
Tuulivoima	0,0	0,0		0,0	0,0	
Yhteensä	79,1	61,7	-22,1	14,3	11,3	-21,1